

ICDAD aastakonverents Bakuus

Tarbekunsti- ja disainimuuseumi koondava alakomitee ICDAD seekordne aastakonverents toimus koostöös majamuuseumide alakomiteega DEMHIST ja oli keskendunud nende kahe ühisosale kandes pealkirja Decorative Art and Interiors. Konverents toimus Aserbaidžaaani vaibamuuseumi 2014. aastal avatud uues Austria arhitekti Franz Janzi poolt projekteeritud muljetavaldavas hoones veelgi muljetavaldavama ekspositsioonikeskkonnas.

Aserbaidžaaani vaibamuuseum

Konverents toimus kolmel päeval ning oli jagatud kuueks sessiooniks, kesketeks teemadeks kujunesid tekstiilid ja identiteediloomed läbi ruumi.

Konverentsi avasid muuseumi direktor Shirin Melikova, Aserbaidžaaani kultuuriministeeriumi esindaja, alakomiteede presidendid ning ICOMi president Suay Aksoy, kes leidis aega osaleda konverentsi lõpuni, mis andis võimaluse ka mitmete teemade käsitlemiseks nii konverentsi käigus kui selle väliselt.

ICOMi president Suay Aksoy konverentsi avakõne

Konverentsi peaesinejateks olid Aserbaidžaani Riikliku Kunstiakadeemia kunstiajaloo osakonna juht Dr Sevil Sadikhova, kes tutvustas oma ettekandes aserite traditsiooniliste elumajade sisekujunduslikke võtteid ja Dr Anis Chaaya Liibanoni Ülikoolist, kes käsitles ajaloo- ja kunstimuuseumide rolli globaliseerumise, identiteedi säilitamise ja kollektiivse kohamälu vahel. Kahjuks ei saanud liituda kolmas planeeritud peaesineja professor, ICOMi Euroopa regionaalliidu president Luis Raposo.

Teemad, millel konverentsi käigus peatuti ulatusid tekstiilidest interjöörides (tikandid, jaapani budistlikud tekstiilid Ameerikas, vaibad mälukandjana jne) ruumi ja identiteediloomes (mälu ja identiteet, valge kuup ja objektide 'esinemine', sotsiaalne jätkusuutlikkus majamuuseumi formaadi kaudu) mitmete autentsusekäsitlusteni kureerimispraktikates.

Konverentsi spetsiifiliselt ainealine temaatiline suund ja ülesehitus ning kahe valdkonna kaasatus andsid tulemuseks hästi proportsioneeritud sündmuse, mida läbisid jooksvalt elavad arutelud ent lõppkokkuvõttes tuliseid diskussioone ei tekitanud.

Konverentsi toimumispaigaks oli Aserbaidžaani vaibamuuseum, mis kohaliku konteksti ja rahvuslikku pärandit arvestades on vaieldamatult üks olulisemaid erialamuuseumi riigis koondades ja tutvustades sadade objektide, simulatsioonide ja installatsioonide kaudu kohalike tekstiiltraditsioonide nii regionaalseid eripärasid kui kujunduslikke ja tehnoloogilisi võtteid.

Vaade vaibamuuseumi ekspositsioon

Äärmiselt tugevalt traditsioonilisusele keskenduva valdkonna esindatuse keskel on ekspositsiooni on kaasatud ka uhkeid ja intrigeerivaid kaasaegseid lähenemisi nagu Faig Ahmedi 2016 ja 2018. aastal valminud värsked vaiba traditsioone interpreteerivad teosed.

Faig Ahmed. Vaibad Gobustan (2018) ja Essence (2016).

Esindatud on ka tänaseks kaubamärgiks kujundatud Chelebi tuba, mis esindas Aserbaidžaan 55. Veneetsia biennaalil laenates kohalikust vaibapärandist, Karabahhi vaibakoolkonnale iseloomulikust erakordselt dekooririkkast kujundusest. Chelebi Carpet Room oli kunstnik Farid Rasulovi installatsioon biennaalil Aserbaidžaan paviiljonis, kus seda esitleti ida ja lääne kooseksisteerimise alana, rahuliku aritmeetilise ilu kogemusena.

Chelebi tuba

Kuivõrd Aserbaidžaan oli toimumiskohana paljudele konverentsil osalejatele erakordne, et mitte öelda eksootiline, seni avastamata paik, kujunes ääretult haaravaks ka kaasnev kultuuriprogramm. Selle keskmeks oli peamiselt erinevate kunsti- kui majamuuseumide külastused, mis pakkus mitmekülgset ja ülevaatlikku, samas ka kontrastide rohket pilti nii rahvusvahelistumisest, kohalikest ambitsioonidest, võimalustest ja tulemustest, mida on tugevalt mõjutanud nii 2012. aastal Bakuus toimunud Eurovisioon kui 2015. aastal toimunud maailma mängud.

Aserbaidžaaani Ajaloomuuseum Haji Zeynalabdini Tagiyevi endises villas

Sügava mulje kaasnevast kultuuriprogrammist, erinevatest teemakäsitlustest ja esitlusviisidest jätsid nii filantroop Haji Zeynalabdini Tagiyevi endisesse luksuslikus linnavillasse kohandatud ja sellele ka olulise tähenduskihi lisav Aserbaidžaaani Ajaloomuuseum ja kui ka määratu kaasaegse arhitektuuri ühe tuntuma esindaja Zaha Hadidi projekteeritud Heydar Aliyevi keskus, mis 250 miljonit USA dollarit maksnud antropomorfse struktuurina avati Bakuu kesklinnas 2012. aastal keset nõukogudeaegset elamupiirkonda pakkudes võimalust pikaaegse riigijuhi pärandit kajastava isikumuuseumi kõrval mahukateks näitusteks ja teisteks sündmusteks.

Heydar Aliyevi keskuse sisevaade

Minu isikliku põgusa mulje põhjal on Aserbaidžani kultuurimaastik äärmiselt kiiresti arenev, väga teadlikult ja orgaaniliselt traditsioonidele keskenduv ning samas selle kaudu rohkelt kontraste loov ning tugevalt ambitsiooni kiirgav. See kooslus oligi nagu vaibamuuseumis esindatud aritmeetilist ilu esitav Chelebi tuba. Ma usun, et kirglike aserite tegudest kultuurivaldkonnas on aja kulgedes aina enam kuulda.

Kai Lobjakas